

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	17
Ευχαριστίες	21

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	36
2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	38
2.1. Η Σχολική Ψυχολογία στην Ευρώπη ...	38
2.2. Η Σχολική Ψυχολογία στις ΗΠΑ	40
2.3. Η Σχολική Ψυχολογία στην Ελλάδα ...	42
3. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	44
3.1. Ρόλος και ειδικότητα	44
3.2. Σύγχρονες προσεγγίσεις	50
4. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	59
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Διεθνής Σύλλογος Σχολικής Ψυχολογίας: Ορισμός της Σχολικής Ψυχολογίας	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΑΡΟΧΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ: ΘΕΣΜΙΚΟ - ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	72
2. ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ	72
3. ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ	75

3.1. Υπηρεσίες ψυχικής υγείας για παιδιά και εφήβους σε νοσοκομεία, σε κέντρα και στην κοινότητα	76
3.2. Σχολικές ψυχολογικές υπηρεσίες ενταγμένες στο σχολείο	78
3.3. Υπηρεσίες ψυχικής υγείας της κοινότητας ή άλλων φορέων ή εργαστηρίων των πανεπιστημίων συνδεδεμένων με το σχολείο	81
3.4. Η ελληνική εμπειρία: Δομές παροχής σχολικών ψυχολογικών υπηρεσιών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και καθήκοντα ψυχολόγων στο σχολείο	82

4. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	90
4.1. Η διεθνής κατάσταση	90
4.2. Η ελληνική εμπειρία	91
5. ΑΡΧΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ	92
6. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	94
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Διεθνής Σύλλογος Σχολικής Ψυχολογίας, Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας	103

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	114
1.1. Η διεθνής κατάσταση	114
1.2. Η ελληνική εμπειρία	122
1.2.1. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σχολική Ψυχολογία», Τμήμα Ψυχολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)	124

1.2.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σχολική Ψυχολογία», Τμήμα Ψυχολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ...	125	4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ...	177
2. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	125	4.1. Κλίμακες Achenbach	178
2.1. Η εποπτεία ως διαρκής διαδικασία επαγγελματικής εξέλιξης	128	4.1.1. Αξιολόγηση της συμπεριφοράς του παιδιού από εκπαιδευτικούς και γονείς	178
2.2. Εποπτικός ρόλος και αποτελεσματική εποπτική διαδικασία	128	4.1.2. Κλίμακα αυτοαναφοράς για εφήβους του Achenbach	178
2.3. Η εποπτεία ως μέσο αυτοφροντίδας	129	4.2. Κλίμακες Connors	179
3. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	130	4.2.1. Αξιολόγηση της συμπεριφοράς του παιδιού από εκπαιδευτικούς και γονείς	179
4. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ	132	4.2.2. Κλίμακα αυτοαναφοράς για εφήβους του Connors	179
5. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ	135	4.3. Σύστημα Αξιολόγησης της Συμπεριφοράς για Παιδιά	179
5.1. Η διεθνής κατάσταση	135	4.3.1. Κλίμακες BASC-3 για εκπαιδευτικούς (Teacher Rating Scales - TRS) και για γονείς (Parent Rating Scales - PRS)	179
5.2. Η ελληνική εμπειρία	137	4.3.2. Κλίμακες αυτοαναφοράς BASC-3 για παιδιά (Self-Report of Personality - BASC-3-SRP)	180
6. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	139	4.4. Λειτουργική αξιολόγηση της συμπεριφοράς	180
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	140	4.5. Αξιολόγηση της συμπεριφοράς του παιδιού από συνομηλίκους	180
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Διεθνής Σύλλογος Σχολικής Ψυχολογίας (ISPA). Τα κριτήρια του Διεθνούς Συλλόγου για την πιστοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης στη Σχολική Ψυχολογία	144	4.6. Αντιμετώπιση αγχογόνων καταστάσεων	181
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ		5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	183
ΨΥΧΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ		5.1. Σταθμισμένα εργαλεία αξιολόγησης των μαθησιακών δυσκολιών στην Ελλάδα	183
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4		5.2. Αξιολόγηση με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα	187
ΨΥΧΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ		6. ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	188
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	169	7. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ: ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ	189
1.1. Αξιολόγηση - μέτρηση	169	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	190
1.2. Αξιοπιστία και εγκυρότητα των τεστ	169	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
1.3. Στάθμιση κλιμάκων	171	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ, ΣΤΑΔΙΑ, ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ	
1.4. Διάγνωση - Διεθνή συστήματα ταξινόμησης	171	1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	198
2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ	172	2. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	199
2.1. Κλίμακες Wechsler	173		
2.2. Κλίμακα Stanford-Binet	174		
2.3. Κλίμακες Kaufman	174		
2.4. Προοδευτικοί τύποι του Raven	174		
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ	175		
3.1. Ερωτηματολόγια προσωπικότητας	175		
3.2. Προβολικές τεχνικές	176		

2.1.1.β. Κοινωνική δικαιοσύνη/ δικαιώματα των παιδιών	377	4.1.2. Πολυεπίπεδα προγράμματα (Projects)	391
2.1.1.γ. Θετική ψυχολογία/ προσέγγιση με έμφαση στις δυνατότητες ατόμων και συστημάτων	378	4.1.2.α. Ενδεικτικά προγράμμα- τα υποστήριξης σχολικών κοινοτήτων στο πλαίσιο κρίσεων και δύσκολων περιόδων	391
2.2. Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις	379	Παρεμβατικό πρόγραμμα: «Συν-φροντίζω» (Project «Connecting for Caring»)	391
2.2.1. Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή	379	A. Το πρόγραμμα «Στηρί-Ζωντας»	391
2.2.2. Ψυχική ανθεκτικότητα	380	B. Το πρόγραμμα «Ε.Μ.Ε.Ι.Σ.»	392
2.2.3. Αποτελεσματικά σχολεία	382	Γ. Διεθνές πρόγραμμα «WEC.A.R.E.»	393
2.2.4. Το σχολείο ως κοινότητα που νοιάζεται και φροντίζει	383	Πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης παιδιών προσφύγων και των οικογενειών τους στις σχολικές κοινότητες (2015 -)	395
3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	384	Ψυχοκοινωνική υποστήριξη μαθητών που βίωσαν φυσικές καταστροφές	395
3.1. Θέματα ψυχοκοινωνικής και μαθησιακής προσαρμογής στον μαθητικό πληθυσμό	384	Η περίπτωση της πυρκαγιάς στην Ανατολική Αττική	395
3.2. Θέματα ψυχοκοινωνικής και μαθησιακής προσαρμογής μαθητών/τριών με αυξημένες ανάγκες/ευάλωτες ομάδες	385	Η περίπτωση του σεισμού στη Σάμο στο πλαίσιο της πανδημίας	396
3.3. Θέματα ψυχομετρικών δοκιμασιών	385	Πολυεπίπεδες δράσεις υποστήριξης σχολικών κοινοτήτων στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19	396
3.4. Θέματα σχέσεων και κλίματος στο σχολικό περιβάλλον	385	4.1.3. Διεθνή προγράμματα	402
3.5. Θέματα ψυχοκοινωνικής και σχολικής προσαρμογής σε δύσκολες περιόδους	386	4.2. Προαγωγή της ψυχικής ευεξίας και διευκόλυνση της προσαρμογής ευάλωτων ομάδων μαθητών/τριών στη σχολική κοινότητα	404
3.6. Θέματα παροχής σχολικών ψυχολογικών υπηρεσιών στη σχολική κοινότητα	386	4.3. Συνεργασίες και άλλες δράσεις του Εργαστηρίου Σχολικής Ψυχολογίας	404
3.7. Θέματα εκπαίδευσης/κατάρτισης	387	4.3.1. Συνεργασία με φορείς στην Ελλάδα και σε διεθνές επίπεδο	404
4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ (ΣΥΝΔΕΣΗ ΘΕΩΡΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ)	387	4.3.2. Επιμορφωτικά σεμινάρια εξειδικευμένης κατάρτισης – Ημερίδες – Συνέδρια	405
4.1. Προγράμματα πρόληψης και παρέμβασης του Εργαστηρίου Σχολικής Ψυχολογίας	388	4.3.3. Εκπαιδευτικό υλικό/έντυπα/ φυλλάδια	407
4.1.1. Ενδεικτικά προγράμματα πρόληψης και παρέμβασης	390	4.3.4. Ψυχοεκπαιδευτική παρέμβαση - εξειδικευμένη υποστήριξη	410
4.1.1.α. Κοινωνική και συναισθη- ματική αγωγή στο scho- λείο. Πρόγραμμα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης στη σχολική κοινότητα	390		
4.1.1.β. Εφαρμογή του προγράμ- ματος σε σχολεία της Κύ- πρου	391		

5. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	410	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	411	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	426	1. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	452	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	619
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	570	2. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4	579	ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ	
		ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	624
		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	627
		<i>Αντί Επιλόγου</i>	629